

THẤT BẠI CỦA NHÀ NƯỚC

Kinh tế học của Khu vực công
Chương trình giảng dạy kinh tế Fulbright

27/01/2009

Vũ Thành Tự Anh

1

Nội dung trình bày

- ❑ Thất bại nhà nước sv. thất bại thị trường
- ❑ Khái niệm thất bại của nhà nước
- ❑ Nguyên nhân thất bại của nhà nước
- ❑ Sửa chữa thất bại của nhà nước

2

Sự can thiệp của nhà nước

Từ lý thuyết tới thực tiễn

- ❑ Có cơ sở cho sự can thiệp của nhà nước hay không?
 - Thất bại thị trường?
 - Mất cân đối vĩ mô?
 - Bất bình đẳng?
 - Hàng khuyến dụng?
 - ❑ Liệu sự can thiệp của nhà nước có cải thiện được hiệu quả, công bằng hay không?
 - ❑ Lựa chọn chính sách can thiệp tối ưu?
-

3

Khái niệm thất bại của nhà nước

- ❑ Thất bại của nhà nước xảy ra khi sự can thiệp của nhà nước:
 - Làm thất bại thị trường trở nên nghiêm trọng hơn
 - Dẫn tới những thất bại khác và/hoặc hệ lụy tiêu cực trong tương lai.
-

4

Nguyên nhân của thất bại nhà nước

- ❑ Động cơ chính trị vụ lợi
 - Vấn đề trong hệ thống khuyến khích
 - ❑ Khuyến khích kinh tế
 - ❑ Khuyến khích phi kinh tế
 - Phân bổ nguồn lực một cách vụ lợi
 - ❑ củng cố sự ủng hộ chính trị
 - ❑ “Chu kỳ chính trị”
 - Ảnh hưởng của nhóm đặc quyền, đặc lợi
- ❑ Ví dụ?

5

Nguyên nhân của thất bại nhà nước

- ❑ Sự thiên cận về mặt chính sách
 - Chính sách có xu hướng giữ nguyên hiện trạng (status-quo biased)
 - Chính sách có xu hướng tránh những thay đổi quan trọng
 - Chính sách có xu hướng quan tâm quá mức tới những vấn đề ngắn hạn
- ❑ Ví dụ?

6

Nguyên nhân của thất bại nhà nước

- ❑ Khó lường hết được sự phản ứng của hệ thống chính trị
 - Quá trình ra quyết định
 - Vận động hành lang
- ❑ Ví dụ?

7

Nguyên nhân của thất bại nhà nước

- ❑ Khó lường hết được phản ứng của bộ máy nhà nước
 - Đồng tình hay phản đối
 - Chi phí thực hiện
 - Cơ hội cho cửa quyền, tham nhũng
- ❑ Ví dụ?

8

Nguyên nhân của thất bại nhà nước

- ❑ Khó lường hết được các phản ứng của thị trường:
 - Thiếu thông tin về tình trạng thị trường
 - Thiếu hiểu biết về tương tác thị trường
 - Khó quan sát diễn biến của thị trường
- ❑ Ví dụ?

9

Nguyên nhân của thất bại nhà nước

- ❑ Khu vực nhà nước có những vấn đề cố hữu
 - Tính “độc quyền”
 - Thông tin bất cân xứng
 - Ngoại tác
 - Hàng hóa công
 - Khó đánh giá đúng và đủ hiệu quả của việc ra và thực thi chính sách:
 - ❑ Khó đo lường hiệu quả của khu vực công
 - ❑ Khó có “counterfactual”
 - Phân cấp, phân quyền
- ❑ Ví dụ?

10

Sửa chữa thất bại của nhà nước

- ❑ Giải quyết các nguyên nhân dẫn tới thất bại của nhà nước
 - Kiểm soát và đối trọng
 - Sửa hệ thống khuyến khích
 - Giám sát các nhóm đặc quyền đặc lợi
- ❑ Tìm hình thức can thiệp hiệu quả hơn
 - Điều tiết sv. trực tiếp sản xuất của DNNN
- ❑ Quay lại với cơ chế thị trường
 - Tư nhân hóa/cổ phần hóa
 - Tư nhân tham gia, hợp tác công tư

11